

onderzoek en de industrie. Het project concentreert zich op de functionaliteit, het gemak en de duurzaamheid van voedselverpakkingen en beoogt de innovatie op dat gebied aan te jagen. Volgens Ragaert leeft onder het grote publiek een overwegend negatieve perceptie van (plastic) verpakkingen, namelijk die van: 'afval'. "Terwijl verpakkingen juist een belangrijke functie vervullen bij het voorkomen van voedselafval – iets dat een veel groter probleem vormt dan verpakingsafval, als je weet dat de helft van alle fruit wereldwijd verloren gaat voor het geconsumeerd kan worden."

Hij pleit dan ook, naast meer onderzoek naar het optimaliseren van verpakkingen met behulp van alternatieve materialen, vooral voor het verbeteren van de inzameling, sortering en hergebruik van afval. Hij wees op de invoering van de nieuwe 'Blauwe Zak' in België, waarmee alle PMD (plastic, metaal en kartonnen drankverpakkingen) straks worden opgehaald. De voorspellingen luiden dat daarmee 64 procent van alle plastic gerecycled zal worden. Met nieuwe technieken valt het vervolgens scheiden van verschillende soor-

Peter Ragaert (professor aan de Universiteit van Gent).

Praktische flexo-kennis digitaal gebundeld

De Packaging Conference ging meer over de toekomst van plastic, dan over het bedrukken ervan. Dat weerhield FTA Europe, de federatie van flexo-brancheorganisaties in Europa die de conferentie mede organiseerde, er niet van de gelegenheid aan te grijpen om de 'Flexo Best Practice Toolbox' te lanceren. Dit nieuwe (digitale) handboek bundelt een breed spectrum aan kennis over het vaak complexe flexografische drukproces en presenteert dat op een praktische manier in woord en vooral ook (bewegend) beeld. De uitgave baseert zich op bestaande kennis en documenten van de aangesloten brancheorganisaties en van toeleveranciers uit de industrie, die het project ook financieel mogelijk maakten. Met ondersteuning van Intergraf kon ook al met de vertaling worden begonnen: naast Engels komt er in ieder geval ook Italiaans, Frans en Spaans beschikbaar.

De eerste editie van het digitale handboek verschijnt als iBook en is dus alleen te gebruiken op geschikte Apple-apparaten, zoals de iPhone en iPad.

ten plastic en de recyclage ervan (bijvoorbeeld met chemische of hitte-gebaseerde methodes) ook zeker nog verder te verbeteren, meent Ragaert.

Meetbare doelen en maatregelen

"Er zijn geen eenvoudige oplossingen", stelt Bernd Brandt. Hij is adviseur bij het in duurzaam ondernemen gespecialiseerde bureau Denkstatt in Oostenrijk. Begrippen als 'circulaire economie' en 'hernieuwbare grondstoffen' mogen geen doel op zich vormen, evenmin als 'minder verpakkingen of 'vervanging van plastic': "Ze dragen hooguit bij aan de gewenste oplossing." Hij pleit voor een holistische aanpak en een op feiten gebaseerde strategie, waarbij zowel de milieu-impact als de economische effecten van producten en processen tijdens de volledige levensloop worden meegenomen. Ook moeten er meetbare milieudoelstellingen en eco-efficiënte maatregelen worden geformuleerd. Om aan te tonen dat de mate van circulariteit nooit kan dienen als

indicatie voor duurzaamheid, geeft hij een voorbeeld: het verpakken van drinkwater in 1.000 glazen literflessen scoort, vanwege het hoge recyclagepercentage van 80 procent, hoog langs de circulaire meetlat in vergelijking met 1.000 PET-flessen met slechts 40 procent recyclage. Maar als er wordt gekeken naar het benodigde energieverbruik (en de daarmee gepaard gaande uitstoot van broeikasgassen), dan blijkt dat voor glas ruim driemaal hoger te liggen.

Net als Ragaert wijst ook Brandt er op dat de voordelen die verpakkingen brengen bij het voorkomen van voedselafval wel eens op kunnen wegen tegen de gehoopte milieuwinst bij het tegengaan van verpakkingen. Hij presenteerde onderzoekscijfers waaruit blijkt dat een betere verpakking er toe kan leiden dat er in winkels en supermarkten aanzienlijk minder voedsel moet worden weggegooid. Door bijvoorbeeld een sirloin steak in vacuüm plastic te verpakken in plaats van in een kunststof bakje, ging de houdbaarheid van 6

naar 16 dagen. De hoeveelheid weggegooid vlees nam daardoor met 75 procent af (van voorheen 12 procent naar nu nog 3 procent). Als dan naar de complete CO₂-voetafdruk wordt gekeken, dan is het voordeel van minder voedselafval 10 maal groter dan de totale impact die de verpakking veroorzaakt. Soortgelijke testen voor bijvoorbeeld kaas en komkommers leveren vergelijkbare resultaten op. Reden voor Brandt om bij alle maatregelen en wetten op het gebied van plastic toch vooral ook de mogelijk nadelige effecten ten aanzien van voedselhoudbaarheid steeds zwaar mee te laten wegen.

Milieu-impact relativeren?

Tot slot relativeerde hij de effecten van populaire maatregelen. Als je bijvoorbeeld een jaar lang geen plastic tassen gebruikt, dan is de hoeveelheid CO₂-uitstoot die je daarmee reduceert per persoon ongeveer gelijk aan die van 14 kilometer autorijden. En het kopen van water in hervulbare PET-flessen in plaats van eenmalige PET-flessen helpt in CO₂-uitstoot ook slechts beperkt, namelijk het equivalent van 38 autokilometers.

Zijn voorbeelden en getallen konden onder het publiek op instemmende reacties rekenen: "Dit soort getallen zouden veel vaker ook de pers moeten halen." Welnu, bij deze dan – al staat te bezien welk effect dat nog sorteert. Ania Krolak van Smithers Pira had het aan het begin van de dag immers al gezegd: de wensen en het veranderend gedrag van de consument bepalen in belangrijke mate de trend. En de 16-jarige Zweedse klimaativiste Greta Thunberg loopt voorop. ■